

มาตรการทางกฎหมายล้มละลายต่อกลุ่มบริษัท

นายอาร์ทซ์ สิงห์ชูวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEGAL TREATMENT OF CORPORATE GROUPS UNDER BANKRUPTCY LAW

Mr.Aradsingchoovong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

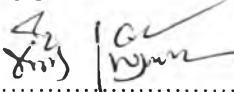
Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

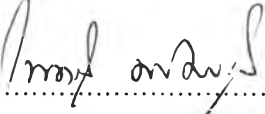
511431

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายล้มละลายต่อกลุ่มบริษัท
โดย	นายอาร์ท สึงห์ซวงศ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์สำเรียง เมฆเกรียงไกร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	อาจารย์วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ธิดิพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์สำเรียง เมฆเกรียงไกร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุชา วัฒนะชีวะกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ไกรสร บารมีอวยชัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ธิดารัตน์ ศิลปภิรมย์สุข)

อารีทธิ์ สิงห์ชูวงศ์ : มาตรการทางกฎหมายล้มละลายต่อกลุ่มบริษัท. (LEGAL TREATMENT OF CORPORATE GROUPS UNDER BANKRUPTCY LAW) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.สำเรียง เมฆเกรียงไกร, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : อ.วิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ, 315 หน้า.

แม้องค์กรธุรกิจในรูปแบบกลุ่มบริษัทมีปรากฏในประเทศไทยเป็นเวลานาน และกำลังเป็นที่แพร่หลายในกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นอย่างมาก แต่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 กลับมิได้มีบทบัญญัติกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่จักเข้ามาบริหารจัดการสถานะหนี้สินล้มละลายของธุรกิจเป็นการเฉพาะ คงอาศัยการปรับใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉกเช่นเดียวกับบริษัทเดี่ยวทั่วไปที่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มบริษัท

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาถึงรูปแบบของกลุ่มบริษัท และแนวคิดทางกฎหมายที่สำคัญ พร้อมทั้งแนวคิดกระบวนการพิจารณา และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการล้มละลายของลูกหนี้ที่เป็นกลุ่มบริษัทภายใต้กฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยในปัจจุบัน รวมถึงแนวคิดและมาตรการทางกฎหมายต่อการล้มละลายของกลุ่มบริษัทของประเทศสหรัฐอเมริกา และแนวทางในประเด็นดังกล่าวของคณะกรรมการการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ ทั้งนี้ จะมุ่งเน้นเฉพาะแต่ประเด็นและมาตรการทางกฎหมายล้มละลายหลักสำคัญ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า แม้ในทางปฏิบัติจะมีการนำเอามาตรการทางกฎหมายบางประการมาใช้แก่การฟื้นฟูกิจการของกลุ่มบริษัทบ้างแล้วในประเทศไทย แต่การปรับใช้โดยมิได้มีการบัญญัติรับรองอย่างชัดเจนนั้นยังคงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย ความไม่แน่นอนทางกฎหมายของคดี และการโต้แย้งของคู่ความ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ย่อมจะเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้กระบวนการทางกฎหมายล้มละลายดำเนินไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และรักษามูลค่าร่วมกันของกิจการกลุ่มบริษัท

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงขอเสนอแนวทางให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เพื่อรับเอาแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มบริษัทและมาตรการทางกฎหมายต่อการล้มละลายของกลุ่มบริษัทมาปรับใช้ โดยอาศัยการจำแนกรูปแบบของกลุ่มบริษัทเพื่อการปรับใช้มาตรการทางกฎหมายแต่ละประเภทอย่างเหมาะสมและพิจารณาปรับใช้แนวทางของประเทศสหรัฐอเมริกาและคณะกรรมการการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มบริษัทในประเทศไทยและการติดตามแนวทางเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวของสากลและนานาชาติที่กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการในขณะนี้

สาขาวิชา .....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา .....2551.....

ลายมือชื่อนิสิต ..... อารีทธิ์ สิงห์ชูวงศ์ .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

4886311234 : MAJOR LAWS

KEY WORD: CORPORATE GROUPS / INSOLVENCY / REORGANIZATION

ARAD SINGCHOOVONG: LEGAL TREATMENT OF CORPORATE GROUPS UNDER BANKRUPTCY LAW. THESIS PRINCIPAL ADVISOR: ASSOC. PROF. SAMRIENG MEKKRIENGKRAI, THESIS COADVISOR: WISIT WISITSORA-AT, 315 pp.

Although the corporate group is the most typical structure of modern enterprises for years especially in case of medium and large enterprises, there is still no any specific provision as in the Bankruptcy Act of B.E. 2483 regarding case administration and treatment of corporate groups in insolvency. Such case must be considered in a standalone principle, leading to the separate administration and treatment of the estates of each of the group entities.

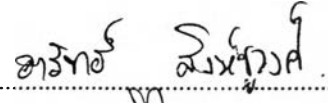
Accordingly, this thesis aims to study the nature, form and legal principle about corporate groups that may relates to the study regarding corporate groups in insolvency. It also examines main and considerable principle, procedure and legal measure of Thai Bankruptcy Law concerning liquidation and reorganization of corporate groups. Furthermore, in order to crystallize an appropriate treatment of corporate groups in insolvency, comparative study with relation to such principle and measure in case of corporate groups in the United States and United Nation Commission on International Trade Law ("UNCITRAL") is also taken on in this thesis.

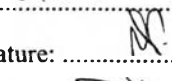
The study demonstrates that even though some remedies have already been applied practically in reorganization case of corporate groups in Thailand, such application without legalized basis and framework causes problems regarding legality, certainty and disputes. Thus, a dogmatically satisfactory statutory basis needs to be formulated. Not doing so would undoubtedly affects bankruptcy and reorganization law in perspective of its effectiveness and maximization of value of assets as a key objective of an effective and efficient insolvency law.

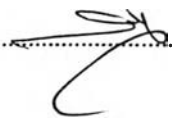
Consequently, the thesis proposes to amend the Bankruptcy Act of 2483 to approbate concept regarding corporate groups and authorize legal treatments of corporate groups in bankruptcy and reorganization case by classifying corporate groups in order to match up to suitable legal measure as suggested in the thesis and adopting the U.S. and UNCITRAL scheme regarding this issue. Simultaneously, a research concerning corporate groups and its feature in Thailand and pursuing of any development regarding this issue in other countries and international organization, which is still in progress presently, should also be done.

Field of study: .....LAWS.....

Academic year: .....2008.....

Student's signature: ....

Principal Advisor's signature: ....

Co-advisor's signature: ....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม พร้อมทั้งโปรดเมตตาให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะประการต่างๆ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับคดีพื้นฟูกิจการกลุ่มบริษัททีพีโอ และรายงานการประชุมของ UNCITRAL อันทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ดำเนินไปได้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดีเกินความคาดหมายของผู้เขียน ตลอดจนกรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่ได้โปรดสละเวลารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำปรึกษาข้อชี้แนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำชี้แนะเพื่อให้ข้อเสนอแนะของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีลักษณะรูปธรรมมากขึ้น ตลอดจนยังได้กรุณาชี้แนะผู้เขียนเกี่ยวกับการร่างสมมติฐานของการศึกษาวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เมื่อครั้งการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์สำเรียง เมฆเกรียงไกร ที่ได้โปรดรับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้ข้อชี้แนะต่างๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งยังกรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนชี้แนะผู้เขียนเกี่ยวกับระเบียบวิธีและธรรมเนียมที่ผู้เขียนต้องใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล ที่ได้โปรดสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และยังได้กรุณาให้คำปรึกษา แนวความคิดและข้อชี้แนะประการต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนชี้แนะถ่ายทอดความรู้ทางกฎหมายและการดำเนินชีวิตอันมีค่ายิ่งให้แก่ผู้เขียน เสมือนหนึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของผู้เขียนอีกท่านหนึ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ไกรสร บารมีอวยชัย ที่ได้โปรดสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้ข้อชี้แนะต่างๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ธิดารัตน์ ศิลปภิรมย์สุข ที่ได้โปรดสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งได้กรุณาให้ข้อชี้แนะ และความเอาใจใส่อย่างเป็นกันเองแก่ผู้เขียนเสมอมา นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ศนันท์กรณ์ โสคติพันธุ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการนัดหมายเพื่อสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งไม้อาจจะกระทำได้อย่างโดยราบรื่นนัก

ที่จะขาดเสียมิได้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้เขียนที่ได้มอบชีวิต สติปัญญา และเป็นกำลังใจ รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้เขียนตลอดมา และขอขอบคุณน้องสาวทั้งสองของผู้เขียนที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือด้านต่างๆ อยู่เสมอ และขอขอบคุณ คุณปาริฉัตร จิตรพันธ์ ผู้ซึ่งคอยช่วยเหลือตรวจทานคำผิด เป็นกำลังใจ และสนับสนุนผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์และด้านอื่นด้วยดีเสมอมา รวมไปถึงขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ร่วมหลักสูตรทุกคน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	7
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	8
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	8
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	9
บทที่ 2 ประวัติความเป็นมา เหตุผล และแนวคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับกลุ่มบริษัทและการล้มละลาย ของกลุ่มบริษัท	10
2.1 ความหมายของกลุ่มบริษัทและแนวทางกำหนดบทนิยาม.....	10
2.2 ประวัติและวิวัฒนาการของกลุ่มบริษัท	14
2.2.1 ปัจจัยด้านธุรกิจ: การขยายตัวขององค์กรธุรกิจ	15
2.2.2 ปัจจัยด้านกฎหมาย: การยินยอมให้บริษัทถือครองหุ้นของบริษัทอื่น	16
2.2.2.1 กลุ่มประเทศ Common law.....	17
2.2.2.2 กลุ่มประเทศ Civil law.....	22
2.2.3 รูปแบบของอำนาจควบคุม	23
2.3 เหตุผลหรือข้อดี และข้อเสียของการประกอบกิจการ โดยใช้กลุ่มบริษัท.....	25

2.3.1 เหตุผลด้านการจัดการความเสี่ยง	25
2.3.2 เหตุผลด้านการประกอบธุรกิจและการจัดการ	26
2.3.3 เหตุผลด้านการเงินและภาษีอากร	26
2.3.4 เหตุผลด้านกฎหมาย	27
2.3.5 เหตุผลด้านเศรษฐศาสตร์	28
2.3.6 ข้อเสียของการประกอบกิจการโดยใช้กลุ่มบริษัท	28
2.4 รูปแบบ ลักษณะ หรือระดับความสัมพันธ์ของกลุ่มบริษัท	30
2.4.1 แบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์	30
2.4.1.1 การแบ่งแยกกลุ่มบริษัทตามความเป็นจริงและกลุ่มบริษัทโดยสัญญา	32
2.4.1.2 การแบ่งแยกตามลักษณะอำนาจควบคุมของบริษัทแม่	32
2.4.1.3 การแบ่งแยกโดยพิจารณาสถานะของบริษัทลูก	33
2.4.1.4 การแบ่งแยกในเชิงเศรษฐศาสตร์และโครงสร้างองค์กร	33
2.4.2 แบ่งตามระดับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ	37
2.4.2.1 ระดับของอำนาจควบคุม (Control)	38
2.4.2.2 การรวมกันทางเศรษฐกิจ (Economic integration)	38
2.4.2.3 การพึ่งพากันทางการเงิน (Financial interdependence)	38
2.4.2.4 การพึ่งพากันทางการบริหารจัดการ (Administrative interdependence)	39
2.4.2.5 โครงสร้างการจ้างงานที่ทับซ้อนกัน (Overlapping employment structure)	39
2.4.2.6 ภาพลักษณ์ร่วมกันของกลุ่ม (Common group persona)	39
2.4.3 แบ่งด้วยวิธีอื่น	42
2.4.3.1 แบ่งตามประเภทของกิจการของกลุ่มบริษัท	42
2.4.3.2 แบ่งตามโครงสร้างองค์กรในเชิงการบริหารจัดการ	43
2.4.3.3 แบ่งตามภูมิศาสตร์หรือประเทศ	44
2.5 บทบาทของกลุ่มบริษัทในปัจจุบัน	47
2.6 แนวคิดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มบริษัท	53
2.6.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพนิติบุคคล	53
2.6.2 แนวคิดที่ถือว่าแต่ละบริษัทมีสภาพแยกออกจากกัน (Separate entity approach or Entity principle) และหลักการที่เกี่ยวข้อง	58
2.5.2.1 หลักการความรับผิดชอบจำกัดของผู้ถือหุ้น	61

2.5.2.2	หลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัท	66
2.5.2.3	การปรับใช้กับกลุ่มบริษัท	69
2.6.3	แนวคิดที่ถือว่ากลุ่มบริษัทมีสภาพรวมกันเป็นหนึ่งเดียว (Single enterprise approach or Enterprise principle)	82
2.6.3.1	แนวคิดการรวมกลุ่ม (Unity theory).....	83
2.6.3.2	แนวคิดการรวมกลุ่มตามมูลเหตุเหมาะสม (Moderate unity theory).....	84
1)	พัฒนาการและหลักการของแนวคิด	85
2)	หลักกฎหมายที่นำมาใช้ในการอธิบายแนวคิด	92
ก)	การยอมรับสถานะทางกฎหมายของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ	92
ข)	ความรับผิดอันเกิดจากกระทำของผู้อื่น (Derivative liability).....	93
ค)	หลักกฎหมายว่าด้วยตัวแทน (Agency law)	93
ง)	ข้อยกเว้นของหลักการความรับผิดอย่างจำกัดของผู้ถือหุ้น	94
จ)	หลักการองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ (Relational law)	94
3)	ผลของแนวคิดต่อกฎหมายและการปรับใช้ในประเทศต่างๆ	95
ก)	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	95
ข)	ประเทศอังกฤษ	99
ค)	ประเทศออสเตรเลีย	100
ง)	ประเทศนิวซีแลนด์.....	101
จ)	ประเทศเยอรมัน	101
ฉ)	ข้อสังเกต.....	102
2.7	กฎหมายล้มละลายและการล้มละลายของกลุ่มบริษัท	103
2.7.1	แนวคิด วัตถุประสงค์และประโยชน์ของกฎหมายล้มละลาย.....	103
2.7.1.1	วัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลาย	105
2.7.1.2	ประโยชน์ของกฎหมายล้มละลาย.....	111
2.7.2	แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการล้มละลายของกลุ่มบริษัท	112
บทที่ 3	กรณีศึกษามาตรการทางกฎหมายล้มละลายต่อกลุ่มบริษัทของต่างประเทศ.....	117
3.1	แนวคิดและมาตรการทางกฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา	117

3.1.1	ความเป็นมาและความเบื้องต้นของกฎหมายล้มละลายประเทศสหรัฐอเมริกา	117
3.1.2	การเริ่มต้นคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของกลุ่มบริษัท	122
	1) ความเป็นมา	122
	2) บทบัญญัติแห่งกฎหมายและการปรับใช้	123
3.1.3	การบริหารจัดการคดีร่วมกัน (Joint administration)	126
	1) ความหมาย	126
	2) บทบัญญัติแห่งกฎหมายและการปรับใช้	127
3.1.4	การด้อยสิทธิโดยอำนาจศาล (Equitable subordination)	130
	1) ความหมายและความเป็นมา	130
	2) บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	134
	3) หลักเกณฑ์การปรับใช้	135
	ก) ต้องมีการกระทำอันมิชอบ (Inequitable conduct)	136
	ข) ต้องก่อให้เกิดความเสียหายหรือได้เปรียบอย่างไม่เป็นธรรม	140
	ค) ต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติของประมวลกฎหมายล้มละลาย	141
3.1.5	การรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท (Substantive consolidation)	141
	1) ความหมายและความเป็นมา	141
	2) ประเภทของการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท	145
	ก) มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัทอย่างสมบูรณ์	145
	ข) มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัทแต่เพียงบางส่วน	146
	ค) มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัทโดยเสมือน	146
	3) ที่มาแห่งฐานอำนาจทางกฎหมาย	147
	4) หลักเกณฑ์การปรับใช้	149
	ก) หลักเกณฑ์จากคดีในช่วงก่อนใช้บังคับประมวลกฎหมายล้มละลาย	149
	ข) หลักเกณฑ์จากคดี Re Auto-Train Corp.	151
	ค) หลักเกณฑ์จากคดี Re Augie/Restivo Baking Co. Ltd.	153
	ง) หลักเกณฑ์จากคดี Re Owens Coming	155
	จ) แนวการยอมรับหลักเกณฑ์ของศาล	161
	5) ข้อสังเกตจากคดี Grupo Mexicano de Desarrollo S.A. v. Alliance Bond Fund Inc. และผลต่อ มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท	163

3.2 ร่างคำแนะนำเรื่องมาตรการต่อการล้มละลายของกลุ่มบริษัทของ UNCITRAL	167
3.2.1 ความเบื้องต้น	167
3.2.2 นิยามและคำจำกัดความ	170
3.2.3 การเริ่มต้นคดีด้วยคำร้องขอร่วมกัน (Joint application)	171
1) วัตถุประสงค์ของร่างคำแนะนำ	172
2) ร่างคำแนะนำเกี่ยวกับการเริ่มต้นคดีด้วยคำร้องขอร่วมกัน	172
3) หมายเหตุประกอบร่างคำแนะนำ	173
3.2.4 การประสานงานเชิงวิธีพิจารณา (Procedural coordination).....	174
1) วัตถุประสงค์ของร่างคำแนะนำ	175
2) ร่างคำแนะนำเกี่ยวกับการประสานงานเชิงวิธีพิจารณา.....	175
ก) กำหนดเวลาในการยื่นคำร้องขอให้มีการประสานงานเชิงวิธีพิจารณา (Timing of an application for procedural coordination).....	176
ข) การประสานงานเชิงวิธีพิจารณาสำหรับคดีล้มละลายตั้งแต่ 2 คดีขึ้นไป (Procedural coordination of two or more insolvency proceedings).....	176
ค) คู่ความที่สามารถยื่นคำร้องขอให้มีการประสานงานเชิงวิธีพิจารณา (Parties permitted to apply for procedural coordination).....	176
ง) การพิจารณาคดีพร้อมกัน (Simultaneous hearings).....	176
จ) การแจ้งการประสานงานเชิงวิธีพิจารณา (Notice of procedural coordination).....	177
ฉ) รายละเอียดในการแจ้งการประสานงานเชิงวิธีพิจารณา (Content of notice of procedural coordination)	177
ช) การเปลี่ยนแปลงและการยกเลิกการประสานงานเชิงวิธีพิจารณา (Modification or termination of procedural coordination)	177
3) หมายเหตุประกอบร่างคำแนะนำ	178
3.2.5 มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท (Substantive consolidation)	178
1) วัตถุประสงค์ของร่างคำแนะนำ	180
2) ร่างคำแนะนำเกี่ยวกับมาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท	181
ก) สภาพนิติบุคคลทางกฎหมายภายในกลุ่มบริษัท (Separate legal identity in enterprise groups).....	181
ข) มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท (Substantive consolidation).....	181

3) หมายเหตุประกอบร่างคำแนะนำ	182
4) ร่างคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท	184
ก) มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัทแต่เพียงบางส่วน (Partial substantive consolidation)	184
ข) การร้องขอให้มีการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท (Application for substantive consolidation)	184
ค) การประชุมของเจ้าหนี้ (Meetings of creditors)	185
ง) การเปลี่ยนแปลงคำสั่งให้ใช้มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท (Modification of an order for substantive consolidation)	185
จ) การปฏิบัติต่อสิทธิในหลักประกันภายใต้มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท (Treatment of security interests in substantive consolidation)	185
3.2.6 ผู้แทนคดีล้มละลาย	186
1) วัตถุประสงค์ของร่างคำแนะนำ	186
2) ร่างคำแนะนำเกี่ยวกับผู้แทนคดีล้มละลาย	187
ก) การแต่งตั้งผู้แทนคดีล้มละลายเพียงหนึ่งเดียว (Appointment of a single insolvency representative)	187
ข) การขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of interest)	187
ค) ความร่วมมือกันระหว่างผู้แทนคดีล้มละลายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปในกรณีทั่วไป (Cooperation between two or more insolvency representatives in a group context)	187
ง) ความร่วมมือกันระหว่างผู้แทนคดีล้มละลายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปในกรณีที่มีการประสานงานเชิงวิธีพิจารณา (Cooperation between two or more insolvency representatives in procedural coordination)	188
จ) รูปแบบของความร่วมมือระหว่างกัน (Forms of cooperation)	188
3) หมายเหตุประกอบร่างคำแนะนำ	189
3.2.7 การฟื้นฟูกิจการ	189
1) ร่างคำแนะนำเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ	190
2) หมายเหตุประกอบร่างคำแนะนำ	190

บทที่ 4 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายต่อการล้มละลายของกลุ่มบริษัทในประเทศไทย.....	191
4.1 กลุ่มบริษัทกับกฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการของไทยในปัจจุบัน: กฎหมาย แนวปฏิบัติ และปัญหา.....	191
4.1.1 การเริ่มต้นหรือฟ้องคดี	192
4.1.2 การดำเนินคดีและการบริหารจัดการคดี.....	193
4.1.3 การชำระสะสางและการแยกแยะทรัพย์สิน และธุรกรรมระหว่างบริษัทในกลุ่ม.....	196
4.1.4 การจัดการหนี้สินระหว่างกันของกลุ่มบริษัท	202
4.1.5 การใช้แผนฟื้นฟูกิจการ	203
4.2 แนวคิดและหลักการในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายต่อการล้มละลายของกลุ่มบริษัท	204
4.2.1 กลุ่มบริษัทกับแนวคิดของกฎหมายล้มละลาย	205
4.2.2 หลักการอันควรคำนึงถึงในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายต่อการล้มละลายของกลุ่มบริษัท	206
1) การกำหนดและปรับใช้อย่างระมัดระวัง (Proceed with caution).....	206
2) การใช้หลักเกณฑ์ภาวะวิสัยและชัดเจน (Using clear and objective tests).....	207
3) การคำนึงไว้ล่วงหน้าถึงการล้มละลายระหว่างประเทศ (Planning ahead for the international scenario)	207
4.2.3. การจำแนกกลุ่มบริษัทในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายต่อการล้มละลายของกลุ่มบริษัท	208
1) หลักเกณฑ์การจำแนกรูปแบบของกลุ่มบริษัทตามระดับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ	211
2) รูปแบบของกลุ่มบริษัทตามระดับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ	212
ก) กลุ่มบริษัทที่รวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น (Strongly integrated group).....	212
ข) กลุ่มบริษัทที่รวมตัวเข้ากัน (Integrated group).....	212
ค) กลุ่มบริษัทที่รวมตัวกันอย่างไม่เหนียวแน่น (Weakly integrated group)	213
3) ข้อสังเกตของการจำแนกรูปแบบของกลุ่มบริษัท	213
ก) รูปแบบความสัมพันธ์อันหลากหลายของกลุ่มบริษัท.....	214
ข) ความเห็นแย้งของการจำแนกรูปแบบของกลุ่มบริษัท (Antithesis) ในทางกฎหมาย	214
4.3 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายต่อการล้มละลายของกลุ่มบริษัทของประเทศไทย.....	217
4.3.1 ข้อพิจารณาเบื้องต้น.....	217
4.3.2 มาตรการทางกฎหมายในเชิงวิธีพิจารณา.....	221

1) การเริ่มต้นคดีด้วยคำร้องขอร่วมกัน	221
2) การบริหารจัดการคดีร่วมกันหรือการประสานงานเชิงวิธีพิจารณา	223
3) มาตรการเกี่ยวกับการแต่งตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์	226
4) การใช้แผนฟื้นฟูกิจการร่วมกัน	227
4.3.3 มาตรการทางกฎหมายในเชิงสารบัญญัติ	228
1) มาตรการรวมทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มบริษัท	228
ก) กลุ่มบริษัทที่มีความเหมาะสม (When to apply).....	232
ข) หลักเกณฑ์การทดสอบปรับใช้ (What the suitable tests).....	233
ค) ลักษณะการปรับใช้ (How to apply).....	237
ง) รูปแบบการปรับใช้ (Form of application).....	238
จ) ข้อโต้แย้งและข้อสังเกตในการปรับใช้	240
2) มาตรการค้ำยสิทธิโดยอำนาจศาล	243
4.4 สรุปมาตรการทางกฎหมายต่อการล้มละลายของกลุ่มบริษัท	245
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	252
5.1 บทสรุป	252
5.2 ข้อเสนอแนะ	256
รายการอ้างอิง.....	262
ภาคผนวก.....	276
ภาคผนวก ก UNCITRAL Legislative Guide excerpt on Treatment of corporate groups in insolvency	277
ภาคผนวก ข Enron Corporation’s Voluntary petition	282
ภาคผนวก ค Motion for joint administration of cases (Enron Corp.)	294
ภาคผนวก ง Order directing joint administration (Enron Corp.)	309
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	315

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 The structure of the Polycorporate Enterprise: number and main legal types of Intercompany equity-based links (EU, USA and Japan).....	48
ตารางที่ 2 Business group affiliation; comparison between Multi-segment and Single-segment firms in East Asia between 1991 and 1996	51